

Postępowanie karne

Kasacja

Dr hab. Wojciech Jasiński
Katedra Postępowania Karnego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytet Wrocławski

Kasacja

1) Podmioty uprawnione do wniesienia:

- strona postępowania
- podmioty szczególne z art. 521 KPK

2) Kasacja wnoszona przez strony przysługuje od:

- prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie
- od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a KK

3) Kasacja nie przysługuje stronie od uzasadnienia orzeczenia sądu II instancji

Kasacja

4) Ograniczenia we wnoszeniu kasacji przez strony

- strona, która nie zaskarżyła orzeczenia sądu pierwszej instancji, nie może wnieść kasacji od orzeczenia sądu odwoławczego, jeżeli orzeczenie sądu pierwszej instancji utrzymano w mocy lub zmieniono na jej korzyść (chyba, że podnosi zarzut z art. 439 KPK)
- kasację w stosunku do tego samego oskarżonego i od tego samego orzeczenia każdy uprawniony może wnieść tylko raz

Kasacja

4) Ograniczenia we wnoszeniu kasacji przez strony

a) Kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

b) Kasację na niekorzyść można wnieść jedynie w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania.

chyba, że strona podnosi zarzut z art. 439 KPK

Kasacja

5) Podmioty szczególne z art. 521 KPK:

- Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich
- kasacja przysługuje od **każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie.**
- Rzecznik Praw Dziecka może wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie, jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia praw dziecka.

Kasacja

5) Podmioty szczególne z art. 521 KPK:

- kasację w stosunku do tego samego oskarżonego i od tego samego orzeczenia każdy uprawniony może wnieść tylko raz
- niedopuszczalna jest kasacja od orzeczenia Sądu Najwyższego zapadłego w następstwie rozpoznania kasacji (chodzi o orzeczenia będące skutkiem merytorycznego rozpoznania kasacji)

Kasacja

6) Podstawy kasacyjne:

Kasacja może być wniesiona tylko z powodu:

- 1) uchybień wymienionych w art. 439 KPK
- 2) innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

- Kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary.

Ograniczenie to nie dotyczy Prokuratora Generalnego w sprawach o zbrodnie.

Kasacja

6) Podstawy kasacyjne:

Kasacja może być wniesiona tylko z powodu:

- 1) uchybień wymienionych w art. 439 KPK
- 2) innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

- Kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary.

Ograniczenie to nie dotyczy Prokuratora Generalnego w sprawach o zbrodnie.

Kasacja

6) Tryb wnoszenia i rozpoznawania kasacji

Termin dla stron: **30 dni** od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. Wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem należy zgłosić w sądzie, który wydał orzeczenie, w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia orzeczenia, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie orzeczenia, od daty jego doręczenia.

Terminu do wniesienia kasacji nie stosuje się do kasacji wnoszonej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka.

Niedopuszczalne jest jednak **uwzględnienie** kasacji na niekorzyść oskarżonego wniesionej po upływie 1 roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

Kasacja

6) Tryb wnoszenia i rozpoznawania kasacji

Wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego nie stoi na przeszkodzie:

- wykonanie kary,
- zatarcie skazania,
- akt łaski
- okoliczność wyłączająca ściganie lub uzasadniająca zawieszenie postępowania (można zatem wnieść kasację w celach rehabilitacyjnych np. po śmierci oskarżonego)

Kasacja

6) Tryb wnoszenia i rozpoznawania kasacji

Strona wnosi kasację do Sądu Najwyższego za pośrednictwem sądu odwoławczego.

Podmioty z art. 521 wnoszą kasację bezpośrednio do Sądu Najwyższego.

Kasacja strony musi być sporządzona i podpisana przez adwokata albo radcę prawnego

- **art. 84 par. 3 KPK** - obrońca wyznaczony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym powinien sporządzić i podpisać kasację albo poinformować na piśmie sąd, że nie stwierdził podstaw do wniesienia kasacji. Jeżeli kasacja zostanie wniesiona, obrońca ten jest uprawniony do udziału w toczącym się postępowaniu.

Kasacja

6) Tryb wnoszenia i rozpoznawania kasacji

Kasacja strony musi zostać opłacona (nie dotyczy to prokuratora) – 450 albo 750 zł

Osoba pozbawiona wolności nie uiszcza opłaty przy wnoszeniu kasacji; w wypadku pozostawienia bez rozpoznania albo oddalenia wniesionej przez nią kasacji zasądza się od niej opłatę.

Żołnierz odbywający zasadniczą służbę wojskową lub pełniący służbę wojskową w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego nie uiszcza opłaty.

Kasacja

6) Tryb wnoszenia i rozpoznawania kasacji

Prezes sądu II instancji dokonuje kontroli formalnej kasacji (analogicznie jak w przypadku apelacji – 429 k.p.k.)

Przyjmując kasację, prezes sądu doręcza jej odpis pozostałym stronom oraz, **po złożeniu przez prokuratora pisemnej odpowiedzi na kasację**, niezwłocznie przesyła akta SN.

W wypadku przyjęcia kasacji, której prokurator nie uznał za oczywiście bezzasadną (takie stanowisko przesłał sądowi odwoławczemu), odpis pisemnej odpowiedzi prokuratora na kasację doręcza się pozostałym stronom, ich obrońcom i pełnomocnikom (kompetencja sądu II instancji). Dalsze pisma procesowe wnosi się bezpośrednio do sądu kasacyjnego.

Kasacja

6) Tryb wnoszenia i rozpoznawania kasacji

Prokurator, uznając kasację za oczywiście bezzasadną, informuje o tym sąd odwoławczy i sam przesyła odpis odpowiedzi na kasację pozostałym stronom, ich obrońcom i pełnomocnikom, którzy w terminie 14 dni od otrzymania odpowiedzi prokuratora mogą przedstawić Sądowi Najwyższemu na piśmie swoje stanowisko.

Akta sprawy po otrzymaniu stanowiska prokuratora sąd odwoławczy przesyła Sądowi Najwyższemu.

Kasacja

6) Tryb wnoszenia i rozpoznawania kasacji

Po wpływie sprawy Sąd Najwyższy jeszcze raz weryfikuje dopuszczalność kasacji – dysponuje możliwością **pozostawienia kasacji bez rozpoznania (postanowieniem)** jeżeli kasację oparto na innych podstawach niż dopuszcza ustawa oraz gdy wniesioną ją po terminie, w wyniku niezasadnie przywróconego terminu, przez osobę nieuprawnioną, a także wtedy gdy jest niedopuszczalna z mocy prawa

Kasacja

6) Tryb wnoszenia i rozpoznawania kasacji

Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację co do zasady na rozprawie.

Wyjątkowo w wypadkach przewidzianych przez ustawę - na posiedzeniu bez udziału stron:

- Kasacja wniesiona na korzyść oskarżonego może być uwzględniona w całości na posiedzeniu bez udziału stron, w razie jej oczywistej zasadności.
- Oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej może nastąpić na posiedzeniu

Kasacja

6) Rozpoznanie sprawy przez Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym - tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 KPK.

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu merytorycznym sprawy:

- 1) **oddala kasację** - gdy jest niezasadna (należy pamiętać, że w takich sprawach postępowanie jest zakończone prawomocnym wyrokiem sądu odwoławczego a nie orzeczeniem o oddaleniu kasacji)
- 2) **zaskarżone orzeczenie uchyla w całości lub w części i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania** (sądowi II instancji albo sądowi I instancji)

Kasacja

6) Rozpoznanie sprawy przez Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy:

- 3) zaskarżone orzeczenie uchyla w całości lub w części i umarza postępowanie
- 4) zaskarżone orzeczenie uchyla w całości lub w części i uniewinnia oskarżonego - jeżeli skazanie jest **oczywiście niesłuszne** (wyjątkowe uprawnienie Sądu Najwyższego do merytorycznego orzeczenia w sprawie, a nie tylko rozstrzygnięcia w przedmiocie konieczności uchylenia orzeczenia, od którego wniesiono kasację).

Kasacja

Względna suspensywność kasacji

- Sąd Najwyższy może wstrzymać wykonanie zaskarżonego orzeczenia, jak i innego orzeczenia (np. wyroku łącznego, zarządzenia wykonania kary, itp.), **którego wykonanie zależy od rozstrzygnięcia kasacji**. Orzeka co do zasady na posiedzeniu bez udziału stron.

Wstrzymanie wykonania orzeczenia można połączyć z **zastosowaniem nieizolacyjnych środków zapobiegawczych** wymienionych w art. 266, 271, 272, 275 i 277.

Jeżeli kasację wniesiono na niekorzyść oskarżonego, Sąd Najwyższy **może również zastosować środek zapobiegawczy** (nawet tymczasowe aresztowanie), chyba że oskarżony był niewinny.